

ראש השנה – האדמו"ר הזקן

בתקופת החגים נלמד גם קטעים מעולם החסידות. בימים הקרובים נעסוק בדבריו של האדמו"ר הזקן, בעל התניא, מתוך דרושים לראש השנה.

מה מיוחד בראש השנה? הנחת יסוד ביהדות ובהדגשה יתירה בחסידות היא כי העולם מתהווה כל רגע מאין על ידי הרצון והדיבור האלוקי הנותן לו חיות. כביכול הקדוש ברוך הוא מחליט כל רגע מחדש על בריאת העולם. כפי שישנה החלטה "פרטית" לגבי כל פרט בבריאה, ישנה בראש השנה החלטה כוללת לגבי עצם המציאות של העולם כולו. האדמו"ר הזקן פותח בפסוק בתהילים שחז"ל דורשים כי הוא מתייחס לראש השנה:

"תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב" הנה כל החודשים נקראו חדשי השנה מה שאין כן תשרי נקרא חודש סתם, חידוש כללי לכללות העולמות והתהוותם מאין ליש, לפי שבו ראש השנה שהוא בחינת ראש ומוחין של השנה... שכמו שיש בנפש ראש ומוחין שבו גילוי כללות החיות וממנו נתפשט ונמשך באברים חיות פרטי לכל אבר לפי מזגו ותכונתו, כך הוא ב"עולם ושנה", עולם - בחינת מקום, ושנה - בחינת זמן.

שבראש השנה הוא גילוי כללות החיות וממנו נמשך חיות פרטי לכל חודש. כי כל חודש הוא התחדשות החיות מאין ליש. אך בכל חדש הוא התחדשות חיות פרטי, ובראש השנה התחדשות חיות כללי לכל השנה

מדוע מחדש הקב"ה את העולם בראש השנה? על פי הקבלה, השפע וההוויה של כל העולמות התחתונים עובר מהקדוש ברוך הוא באמצעות "ספירת המלכות". "ספירה" היא מידה-תכונה אלוקית, שבאמצעותה הקדוש ברוך הוא מנהיג את עולמו. ספירת המלכות היא הרצון של הקדוש ברוך הוא למלוך.

מהי המהות של מלך? מלך הוא מי ששולט ומנהיג כל מה שמתרחש במלכותו, אך בד בבד עם מעורבותו הוא גם מתנשא ומתרומם מעל לכל מה שקורה במלכותו. אם כן, מידת המלכות היא הרצון האלוקי להתגלות ולשלוט במקומות הכי רחוקים ממנו, על מנת לגלות את טובו האינסופי גם במקומות הנמוכים ביותר.

ריחוק מהאלוקות איננו מרחק פיזי אלא מרחק תודעתי. דווקא בעולם הזה שמאפשר אפילו אופציה של כפירה, ומתנהל כאילו על ידי הטבע ה"עיוור" וחוקיו, הקדוש ברוך הוא חפץ להתגלות ולמלוך. זה כביכול הרצון האלוקי העומד מאחורי בריאת העולם, ובכל שנה – בראש השנה. גילוי מלכותו של ה' תלוי במעשינו, בכך נרחיב מחר.

"ובכל שנה מתחדש חיות כללי אחר, וחידוש זה הוא להיות גילוי מלכותו יתברך - בחינת ממלא כל עלמין (ביטוי קבלי, המציין את הדרך בה הקדוש ברוך הוא מחיה את מציאות עולמות, ומשפיע להם לפי דרגתם) אפילו בעולמות עליונים (זאת אומרת שלא רק העולם הזה נשפט בראש השנה אלא גם העולמות העליונים של מלאכים ונשמות, וכפי שמובא בפיט הידוע "ונתנה תוקף": "לפקוד על כל צבא מרום בדין"). אך הנה גילוי זה תלוי במעשה התחתונים ועל זה נאמר: "תקעו בחדש שופר כו". וביאור ענין שופר וגם ענין עשרת ימי תשובה שאמרו רבותינו ז"ל ע"פ "דרשו ה' בהמצאו - אלו עשרת ימי תשובה". ולמה הימים האלו הם דוקא ימי תשובה? הנה "מלכותך מלכות כל עולמים" כתיב. פירוש "עולמים" לשון העלם, שקודם התהוות העולמות היה הוא ושמו בלבד, וכדי שיתהוו העולמות מאין ליש צמצם והעלים אור שפע אין סוף ברוך הוא שלא יהיה רק גילוי מלכותו (כפי שביארנו, גילוי של מה שיכול להאיר במקומות רחוקים ונפרדים כביכול ממנו) שמגילוי מלכותו יתברך לבד הוא שחיים וקיימים כל העולמות עליונים ותחתונים" (מחר נברר בע"ה מדוע עשרת ימי תשובה הם דווקא ימי תשובה).

(ליקוטי תורה לאדמו"ר הזקן, דרושים לראש השנה)